

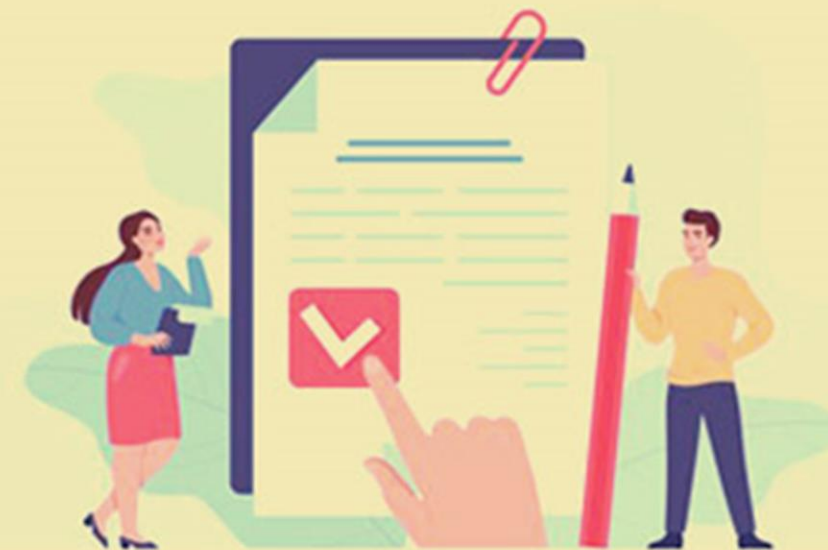

International
Labour
Organization

World Day
for Safety
and Health
at Work
2024

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ – 2024

Забезпечуємо безпечну та
здорову працю вже зараз
в умовах зміни клімату

We are running out of time

Ensuring safe and healthy work **now**
in a **changing climate**

Всесвітній день охорони праці

Щорічно, 28 квітня, відзначається Всесвітній день охорони праці.

Міжнародна організація праці присвячує цей день актуальній темі.

У 2024 році це – «Забезпечуємо безпечну та здорову працю вже зараз в умовах зміни клімату».

Зміна погодних умов значно впливає на умови праці, збільшуючи професійні ризики для працівників. Тепловий стрес, забруднення повітря, УФ-випромінювання та інші екстремальні погодні явища стають частішими, підвищуючи ризик професійних захворювань та аварій.

[МОП](#) запланувала проведення глобального заходу з участю експертів та представників уряду, роботодавців та працівників, щоб обговорити шляхи захисту працівників та відповісти на цей глобальний виклик.

- Цей день звертає додаткову увагу на те, що забезпечення безпечної та здорової праці в умовах зміни клімату – це важливе завдання, яке потребує спільних зусиль.

Історія проведення всесвітнього дня охорони праці

- Ідея проведення Всесвітнього Дня охорони праці бере початок від Дня вшанування пам'яті працівників, які загинули та отримали травми на виробництві. Він вперше був організований американськими та канадськими робітниками в 1989 році.
- У 1996 році Міжнародна організація праці (МОП) приєдналась до ініціативи Міжнародної конференції вільних профспілок про визнання **28 квітня Всесвітнім Днем охорони праці**, який вперше офіційно був відзначений в 2003 році.

- Метою проведення Дня охорони праці було привернути увагу світової громадськості до масштабів проблеми, виявити наскільки створення та просування культури охорони праці може сприяти зниженню смертності на робочих місцях. З огляду на тяжкість наслідків від нещасних випадків і захворювань, пов'язаних з працею на виробництві та, зважаючи на необхідність створення належних умов праці для людини за принципом пріоритетності її життя та здоров'я, Міжнародна організація праці (МОП) щороку відзначає **Всесвітній день охорони праці**.

- За оцінками міжнародної організації праці щодня в світі в середньому близько 5000 чоловік вмирають в результаті нещасних випадків та захворюваності на виробництві, сумарно досягаючи за рік від 2 до 2,3 мільйона випадків виробничої обумовленої смертності, в тому числі близько 350 000 випадків становлять нещасні випадки зі смертельним наслідком

- Щорічно у понад 100 країнах світу відзначають День охорони праці та проводяться заходи, спрямовані на привернення уваги громадськості до невирішених проблем охорони праці.

День охорони праці в Україні

В Україні цей день отримав назву «День охорони праці» і відзначається згідно до Указу Президента України № 685/2006 від 18 серпня 2006 року щорічно 28 квітня.

Мета заходів, що проводяться цього дня:

01 ➤ привернення уваги суспільства, органів державної влади, суб'єктів господарювання, громадських організацій до питань охорони праці;

02 ➤ запобігання нещасним випадкам на виробництві та професійним захворюванням;

03 ➤ вшанування пам'яті осіб, які загинули на виробництві.

З початком повномасштабного російського вторгнення в Україну питання безпеки праці набуло нового значення.

- Україна несе великі втрати в цій війні і ці втрати збільшуються, у тому числі внаслідок загибелі працівників на робочих місцях.

- У 2022 році під час виконання трудових обов'язків на виробництві постраждало 3065 працівників, у тому числі 520 працівників – зі смертельним наслідком. Безпосередньо внаслідок воєнних дій (ракетні, повітряні удари та дії вибухових предметів) під час виконання трудових обов'язків на виробництві постраждали 711 працівників, з яких 252 особи - зі смертельним наслідком.

- Але тисячі підприємств продовжують функціонувати, незважаючи на додаткові щоденні ризики та випробування.

- Цінність результатів будь-якої трудової діяльності не може бути вище цінності здоров'я та життя людини
- За оцінками Міжнародної організації праці (МОП), щорічно відбувається понад 270 мільйонів нещасних випадків на виробництві, які ведуть до відсутності на робочому місці протягом більше 3-х днів, і близько 160 мільйонів випадків хвороб без смертельного результату.

- Для запобігання нещасним випадкам на виробництві створюється Система управління охороною праці.
- З урахуванням специфіки того чи іншого робочого процесу розробляються відповідні інструкції з охорони праці, правила, вводиться систематичний інструктаж працівників і всього персоналу з питань охорони праці. На підприємствах, де працює 50 та більше працівників, вводиться посада інженера з охорони праці. Але навіть це не може повністю запобігти так званому "людському фактору". Найбільш часто випадки травматизму на виробництві відбуваються саме, коли знижується увага працівника. Це, як правило, відбувається наприкінці робочого дня, в кінці робочого тижня.
- Через недбалість виконавця робіт, правила охорони праці та техніки безпеки часто пишуться ціною здоров'я та життя працівників.

- Проблеми неформальної економіки, незадекларованої праці, виробничого травматизму в умовах повномасштабної війни наносять невідправної шкоди обороноздатності країни та економіці. Подолати ці явища самотійно не під силу жодному державному органу. Тільки поєднавши зусилля всіх сторін соціального діалогу можливо досягти прогресу у зниженні рівня незадекларованої праці та травматизму на виробництві.
- На черговому засіданні Міжвідомчої робочої групи з питань узгодження спільних дій щодо зменшення рівня незадекларованої праці та виробничого травматизму і напрацювання шляхів їх реалізації затверджено [Національний план спільних заходів щодо зниження рівня незадекларованої праці та виробничого травматизму на 2024 рік.](#)

Незадекларована праця – це не тільки порушення закону, а й втрата прав і гарантій для працівників

- **Незадекларована праця** – це законна оплачувана діяльність, яка повністю або частково не оформлена відповідно до вимог законодавства. Таку працю також називають неформальною, неофіційною, незареєстрованою, тіньовою, прихованою зайнятістю (*більше 20% працездатного населення України повністю або частково не декларують свою працю*).

У разі незадекларованої праці працівник:

- не може розраховувати на гарантовані оплачувані відпустки, лікарняні, компенсацію, якщо станеться нещасний випадок.
- не має захисту від свавільного звільнення з боку роботодавця, зниження заробітної плати, перевантаження роботою.
- можуть необґрунтовано оштрафувати, звільнити без повідомлення, не заплатити лікарняні чи компенсацію в разі нещасного випадку
- через несплату податків й єдиного соціального внеску держава змушена підвищувати податки для бізнесу, щоб виплачувати пенсії, лікарняні, утримувати школи, лікарні, ремонтувати дороги тощо.

Задекларована праця —

оплачувана діяльність
за трудовим договором

Незадекларована праця —

оплачувана діяльність, яка
офіційно не оформлена або
оформлена частково

**Умови
праці**

Ви маєте безпечні та
здорові умови праці

Ризики при виконанні
роботи — на вас

**Посадові
обов'язки**

Зафіксовані в трудовому
договорі й посадовій
інструкції

Можуть змінюватися
на розсуд роботодавця

**Тривалість
робочого
тижня**

Тривалість робочого тижня
40 годин (може бути збільшена
до 60 годин для працівників критичної
інфраструктури із пропорційним
збільшенням зарплати)

На розсуд роботодавця

**Заробітна
плата**

Регулярна, не нижче мінімальної,
сплачені податки і єдиний
соціальний внесок

На розсуд роботодавця

Штрафи та інші утримання із зарплати

Не передбачені за дисциплінарні порушення, лише у випадку прямої шкоди в обмеженому розмірі

Поширена система штрафів за запізнення, неефективне виконання обов'язків

Відпустки

Оплачувана щорічна відпустка, додаткові відпустки, відпустка по догляду за дитиною тощо

На розсуд роботодавця

Навчання й підвищення кваліфікації

Право поєднувати навчання з роботою зі збереженням зарплати

На розсуд роботодавця

Гарантії і компенсації

Виплати в разі хвороби, народження дитини, нещасного випадку, пов'язаного з роботою, та професійного захворювання, допомога по безробіттю, пенсія

На розсуд роботодавця

ЗМІНИ В ТРУДОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Трудові договори

Форма договору	за згодою
Строкові на час воєнного стану	для нових працівників та для заміщення відсутніх
Випробувальний термін	для всіх
Тимчасове призупинення договору	за неможливості надання та виконання роботи через воєнні дії

Умови роботи

Тривалість робочого тижня

Нормальна може бути збільшена до **60 годин** для працівників критичної інфраструктури із пропорційним збільшенням зарплати

Скорочена може бути збільшена до **40 годин** для працівників критичної інфраструктури із пропорційним збільшенням зарплати (крім неповнолітніх)

Роботодавець може

- **змінити умови й місце роботи** для усунення наслідків бойових дій (у небезпечних зонах – лише за згодою)
- **зупинити окремі положення** колективного договору

Відпустки

Щорічні оплачувані

Тривалість, визначена в трудовому договорі (роботодавець може обмежити 24 календарними днями).
Можлива відмова у відпустці за попередні роки

Неоплачувані (на прохання)

За угодою — необмежений термін
Переміщені особи — обов'язково 90 днів

Важливо!

Можлива відмова працівникам критичної інфраструктури крім декретних відпусток**

Звільнення

З ініціативи працівника

якщо є загроза*** – без попередження за 2 тижні

З ініціативи роботодавця

під час лікарняних і відпусток (окрім декретних**) – з першого робочого дня

Дозволені роботи (за згодою)

Жінки*

- важкі
- шкідливі
- небезпечні
- підземні

Працівники з дітьми

- нічні
- понаднормові
- у вихідні, святкові, неробочі дні
- відрядження

Вихідні

- 24 години мінімум (крім неповнолітніх)
- Скасовано скорочені дні напередодні свят, перенесення святкових днів, святкові дні

Оплата праці

Підприємство працює своєчасно

Не працює після відновлення діяльності

ПРАЦЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ

Дозволений вік

- 16–18 років** без обмежень
- 15–16 років** за згодою одного з батьків або особи, що їх замінює
- 14–15 років** у вільний від навчання час для виконання легкої роботи за згодою одного з батьків або особи, що їх замінює

Максимальна тривалість робочого часу

- під час воєнного стану**
- 16–18 років** – 36 год/тиждень
- 15–16 років** (учні 14–15 років, які працюють на канікулах) — 24 год/тиждень

Особливі умови

- ✓ Медичний огляд при прийомі на роботу і щороку до 21 року
- ✓ Спеціальний облік із зазначенням дати народження
- ✓ Заробітна плата на рівні дорослого працівника
- ✓ Щорічна відпустка 31 день*, додаткові навчальні відпустки

Заборонено

- ⊘ Небезпечні й шкідливі умови праці
- ⊘ Важка і підземна робота
- ⊘ Понаднормова робота та робота у вихідні дні
- ⊘ Відрядження

Додаткові гарантії

- 👍 Спеціальна квота на працевлаштування
- 👍 Перше робоче місце надається на термін не менше двох років
- 👍 Обмеження підстав для звільнення

* Роботодавець може обмежити щорічну відпустку 24 календарними днями

ЯК ОФОРМИТИ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПРАЦІВНИКА

Крок 1

Перевірте документи:

- ✓ паспорт або свідоцтво про народження
- ✓ трудову книжку (за наявності)
- ✓ згоду одного з батьків або особи, що їх замінює (якщо працівнику 14–15 років)

Крок 2

Поінформуйте потенційного працівника про умови праці на підприємстві та графік роботи, необхідність попереднього медичного огляду

Крок 3

Після проходження медогляду **укладіть трудовий договір, бажано у письмовій формі**

Крок 4

Видайте наказ (розпорядження) про прийняття на роботу:

- у довільній формі
- за типовою формою № П-1

**Намагаємося працювати безпечно,
навіть, в умовах війни.
Бережімо себе, рідних і всю Україну!**

